

Bankszanálási mechanizmusok
Eurózónán innen és túl

Tudományos Diákköri Dolgozat

JELIGE: KOLIBRI

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	2
1. AZ EURÓPAI BANKSZANÁLÁSI RENDSZER SZÜKSÉGESSÉGE	4
2. A BANKSZANÁLÁS FOLYAMATÁNAK KOMPARATÍV ELEMZÉSE	7
2.1 A megelőzés és a felkészülés szakasza	7
2.1.1 Szanálási terv.....	8
2.2 Korai beavatkozás	9
2.3 Bankszanálás	10
2.3.1 Szanálási célok	10
2.3.2 Szanálási feltételek	10
2.3.3 A szanálás általános elvei.....	11
2.3.4 Szanálási eszközök.....	12
3. A HAZAI INTÉZMÉNYRENDSZER ÉS AZOK FUNKCIÓINAK VÁLTOZÁSA	14
3.1 A Magyar Nemzeti Bank az új hatáskörök tükrében	14
3.1.1 Megmarad-e a jegybank függetlensége?	18
3.2 Szanálási kollégium.....	21
3.3 Az MNB „felszámolócége”.....	22
3.4 Szanálási Alap	25
3.5 Az OBA és a Szanálási Alap.....	26
3.5.1 Az OBA általi kifizetések árnyoldala.....	27
4. BANKUNIÓ.....	28
4.1 A szanálási eljárás	29
4.2 Az Európai Központi Bank többletfunkciói.....	30
4.3 Szanálási hatóság.....	31
4.4 Szanálási Alap	31
5. MAGYARORSZÁG	34
5.1 A bankunióhoz való csatlakozás hátrányai és előnyei	34
5.2 Az Egységes Felügyeleti Mechanizmus és Magyarország	36
5.3 Az Egységes Szanálási Mechanizmus és Magyarország	36
ZÁRÓ GONDOLATOK	38
ÁBRÁK JEGYZÉKE	
1. ábra: Példák a felügyeleti hatáskörökre	15
2. ábra: Felszámolási, végelszámolási, felügyeleti biztosítási tevékenységek megoszlása 2014-ben	24

Bevezetés

A 2007-től kezdődő gazdasági világválság 2008-ban Európában is eszkalálódott.¹ Ezt a helyzetet kellett és kell az Uniónak kezelnie, amely álláspontom szerint csak a tagállamok együttes, összehangolt fellépésével sikerülhet.

A tagállamok központi bankjai, illetve pénzügyi felügyeleti szervei nem voltak képesek a pénzügyi válságot egyedül kezelni, azonban nem volt kialakítva olyan szabályozás, amely azt határozta volna meg, hogyan működjenek együtt más intézményekkel. A válság felhívta a figyelmet az európai pénzügyi felügyelet gyengeségeire, valamint a válságot előrejelző és kezelő intézmények, mechanizmusok hiányára is. Az uniós kormányzati szinten hozott válságkezelő intézkedések keretében, a gazdasági és monetáris integráció megerősítése céljából ezért egy integrált, európai szintű pénzügyi felügyelet kialakításáról döntöttek.² A válság hatására a bankrendszerben felszínre kerülő további ellentmondások kezelése több lépcsőben zajlott, illetve zajlik, különböző okokra és hatásokra visszavezethetően.

A napjainkban formálódó bankunió és ahhoz kapcsolódóan a bankszanálás újonnan kiépített mechanizmusa képezi dolgozatom központi témáját. Dolgozatomat ezért az alábbi szerkezetben építem fel:

Deduktív jelleggel először bemutatásra kerül a válságot követő reformintézkedések eredményeképpen kialakuló bankszanálás új európai rendszere (átfogó jelleggel az európai uniós szabályozás célja, rendszere), ezen új mechanizmus keretében a hazai jogszabályváltozások indokai. A bankszanálás tekintetében komparatív módon, eljárási szempontból elemzem a szanálási mechanizmust, valamint a bankszanálás által felállított, módosított intézményi struktúrát is. Ennek keretében a bankszanálás folyamatának vizsgálata eredményeképpen az eljárási szabályokat az Európai Parlament és Tanács 2014/59/EU irányelve alapján mutatom be, meghatározva a folyamat minden szakaszában azt, hogy az irányelvben foglaltakhoz képest a hazai szabályozás milyen sajátosságokkal bír. Összehasonlítás tárgya lesz ugyanis a minden tagállamra kötelező keretszabályozás (a hazai szabályozást alapul véve) és az eurózóna tagállamai számára, a bankunió keretében kialakított szigorúbb mechanizmusok.

Ezt követően, a következő fejezetekben a bankszanálás intézményrendszerét kutatom. A szervezetrendszer vizsgálata során először meghatározom, hogy a vonatkozó uniós irányelv alapján milyen új funkciókkal kellett felruházni egyes pénzügyi intézményeket, továbbá, hogy

¹ A dolgozat lezárásának időpontja: 2014.11.03.

² Larosiére-jelentés

hazánkban ezen új feladat- és hatáskörök hogyan épültek rá a meglévő felügyeleti struktúrára, azok funkcióira. Fontosnak tartom elemezni és meghatározni, hogy milyen viszonyban vannak az új feladat- és hatáskörökkel felruházott intézmények, alapok, hogy rávilágíthassak az összefüggésekre, a rendszer koherenciájára vagy esetleges inkoherenciájára.

A rendszerszintű megközelítés és a magyar érdekek meghatározása érdekében kerül sor végül az euróövezeti tagállamokban kialakított bankunió bemutatására, elemzésére, hazánk vonatkozásában az esetleges csatlakozás előnyeinek és hátrányainak a meghatározására.

Kutatásaimat jogtörténeti és jogösszehasonlító módszerekkel végzem, amely kapcsán alapjául szolgálnak a releváns európai uniós és a magyar jogszabályok, jogi dokumentumok is.

Fő hipotézisem, hogy a bankszanálási mechanizmusok létrejöttével az Európai Unió tagállamaiban a bankválságokat elválaszthatjuk a tagállamok költségvetési felelősségétől, a bankcsődök államháztartásra kifejtett negatív hatásainak túlsordulását megakadályozhatjuk.

Célom, hogy a napjainkban még kialakulóban lévő európai bankszanálási mechanizmust pénzügyi jogi szempontból elemezzem, rávilágítsak a rendszer összefüggéseire és annak hazai sajátosságaira, valamint hogy a napjainkban még megválaszolhatatlan kérdések kapcsán vizsgáljam a lehetséges alternatívákat. A kutatás keretében ezért választ keresek arra a kérdésre is, hogy melyek a bankszanálás előnyei és hátrányai, mik az esetleges kockázatai jelenleg hazánk mint euróövezeten kívüli ország aspektusából.

1. Az európai bankszanálási rendszer szükségessége

A 2008-as válságot követően megnőtt a bankszanálás jelentősége. A válság felkészületlenül érte az Európai Unió tagállamait, nem voltak megfelelő mechanizmusok a bankok és befektetési vállalkozások kisegítésére, válságaik kezelésére, így azokat a tagállamok közpénzből mentették meg.³ A tagállamok egy része ennek érdekében állampapírokat bocsátott ki, melynek következtében megnőtt az államháztartási hiány és az állami eladósodás megnövekedett.⁴ Ez az állapot világított rá arra, hogy a gazdaság stabilitásának megőrzése érdekében hatékonyabb eszközökre van szükség. Olyan eszközökre, amelyek segítségével lehetőség nyílik a fizetőképтелenség megelőzésére, a pénzügyi rendszer stabilitását veszélyeztető káros hatások kiküszöbölésére és a negatív következmények minimalizálására.⁵

A tagállamok erősíteni szerették volna az egymás között fennálló bizalmat és együttműködést (és a belső piac hitelességét), annak érdekében, hogy a bankválság által generált problémák ne vezessenek olyan megoldási kísérletekhez, amelyek egy ország gazdaságát és az országba vetett bizalmat meg tudják rengetni. A válságot megelőzően nem létezett a bankokra vonatkozó egységes előírás, hanem többnyire a székhelyük szerinti tagállam joga határozta meg szabályozásaikat, amely helyzet számos konfliktushoz vezetett.⁶

Ez az állapot és az eredménytelen megoldási kísérletek sorozata vezette a tagállamokat a szorosabb együttműködésre, és az ilyen helyzetek elkerülése végett a bankszanálás új európai rendszerének a kidolgozására.

2008 után az Európai Unió előtérbe helyezte a megelőzést, a korai beavatkozást, a piaci megoldások kezelését, a hiteles szanálási eszközök biztosítását és a határon átnyúló tevékenységet végző csoportok megfelelő helyreállítási rendszerének kialakítását.⁷ Az

Európai Parlament a bankok állami úton történő megmentéséről 2010 júniusában jelentést tett közzé. 2011 decemberében pedig a Tanács kijelentette, hogy a legfontosabb a megelőzés és a felkészülés, valamint csökkenteni kell az állami támogatások felhasználását.⁸ A jogalkotók három alapvető dolgot szerettek volna, ha megvalósul a bankmentés szabályozása során: csak akkor szanáljanak egy bankot, ha az a csőd szélén áll; olyan finanszírozás szükséges, amely

³ 2008. október és 2011. október között az Európai Bizottság 4 500 milliárd euró (az uniós GDP 37%-ának megfelelő) értékű állami támogatást hagyott jóvá a pénzügyi intézmények tekintetében.

⁴ A bankrendszer problémáinak visszahatása a tagállam fiskális pozíciójára az alábbi országok esetében történt meg: Szlovénia, Spanyolország, Írország és Nagy-Britannia.

⁵ http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/szakmai_cikkek/Gyura_Gabor_Szanalas_bankmentes_maskent.pdf (2014. 10. 27)

⁶ COM(2012) 280 végleges

⁷ https://felugyelet.mnb.hu/data/cms2347849/hitint_120427_szakalgy.pdf (2014. 10. 24)

⁸ COM(2012) 280 végleges

mögött garanciák állnak; valamint egy olyan keretrendszer legyen kialakítva, amely megfelelő eljárásokat, eszközöket, elveket ad. Kardinális kérdés volt továbbá az is, hogy ne csak a hitelintézetekre, hanem a befektetési vállalkozásokra is terjedjen ki ez a mechanizmus.⁹ Majd hosszas egyeztetések, és konzultációk eredményeképpen az Európai Unió 2013-ban fogadta el a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról szóló irányelvet.¹⁰

A bankszanálás egy speciális eljárás, amelyet a bankok fizetéseképtelensége esetén alkalmaznak a fizetéseképtelenségi eljárás alternatívájaként. A pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló törvény javaslatában a bankszanálás definíciója: „*A szanálás az intézmény vagy csoportszerkezetátalakítására irányuló eljárás, amely az intézmény alapvető funkciói folyamatoságának biztosítására, a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának megőrzésére és az intézmény vagy csoport egésze vagy egy része életképességének helyreállítására irányul.*”¹¹

Michel Barnier a belső piacért és szolgáltatásokért felelős biztos az alábbiakban fejt ki véleményét a bankszanálással kapcsolatban:

*„A pénzügyi válság nagyon sokba került az adófizetőknek. A ma előterjesztett javaslattal teljesítjük a G20-ak keretében a pénzügyi szabályozás javítására vonatkozóan tett kötelezettségvállalásunkat. Megfelelő eszközöket kell adnunk az állami hatóságok kezébe ahhoz, hogy kezelni tudják a jövő bankválságait. Máskülönben újfent az állampolgárokra marad majd a számla kifizetése, miközben a kimentett bankok a korábbiak szerint folytathatják tevékenységüket, tudván azt, hogy úgymint újból kimentik majd őket.”*¹²

Ha egy pénzintézet konszolidációra vagy likviditásra szorul, a bankszanálási mechanizmus létrejöttével a döntések várhatóan gyorsabban születnek majd, és hatékonyabbak lesznek.

Szeretném tehát hangsúlyozni azt, hogy egy válságnak rendkívül súlyos, akár rendszerszintű következményei is lehetnek, amelyet a 2008-as válság meg is mutatott. Volt, hogy a recesszió következtében egy csoporthoz tartozó vállalkozás fizetéseképtelensége kihatott az egész csoport fizetőképességére, vagy, hogy országok gazdaságát rengette meg egy-egy hazai vagy határokon átnyúló intézmény csődje.

⁹ COM(2012) 280 végleges

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/59/EU irányelve

¹¹ A pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvény javaslata

¹² Európai Bizottság: Sajtóközlemény (Brüsszel, 2012. június 6.)

A legnagyobb probléma az volt, hogy a válság megelőzésére a tagállamok többségének nem volt megoldása, míg annak kezelésére tagállamonként más-más mechanizmus, gyakorlat alakult ki. Ha azonban minden ország más-más eszközzel és célt követve próbálja elérni a pénzügyi intézmények, illetve saját gazdaságának megmentését, az valószínűleg nem fog eredményre vezetni.

A válság előtt a bankválságok kezelésére a tagállami szinten történő meghatározottság jellemző, azonban ezek nem voltak alkalmasak arra, hogy megelőzzék, kezeljék a válságot, annak rendszerszintű következményeit, vagy legalább minimalizálják annak hátrányait. Az

Európai Unión belül a bankpiac problémáit nem lehetett tagállami szinten megoldani, egy erre vonatkozó uniós szintű intézkedés jobban megvalósítható. Szükség volt egy olyan közösségi jogi aktusra, amely meghatározza a tagállamok számára az elérendő minimális célokat, biztosítja a tagállamok közötti együttműködést, és olyan alapvető követelményeket fogalmaz meg, amelynek minden tagállam szabályozásában meg kell jelennie.

Egyetértek azzal, hogy az Európai Unió jogalkotó tevékenységére szükség van, hogy a tagállami jogszabályok harmonizáltak legyenek, és egy esetleges válság esetén elkerülhetőek legyenek a rendszerszintű következmények, és minimalizálhatóak legyenek a hátrányok.¹³ Így született meg a 2014/59 Európai Uniói irányelv a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról. A bankszanálás csak 2015-től lesz lehetőség választani, addig pedig az állam két opció közül választhat, vagy megmenti a bankot közpénzből, vagy pedig lefolytatják a hitelintézetre vonatkozó csődeljárást.

¹³ 2014/59/EU irányelv 11-13. cikk

2. A bankszanálás folyamatának komparatív elemzése

A következőkben bemutatásra kerül a válságot követő reformintézkedések eredményeképpen kialakuló bankszanálás új európai rendszere, ezen új mechanizmus keretében pedig a hazai jogszabályváltozások esetleges sajátosságai.

Az 59/2014 irányelv célja az volt, hogy a tagállamokban a fizetőkép telenségi eljárás, különböző eljárásjogi és anyagi jogi szabályait (törvény, rendelet, közigazgatási rendelet) harmonizálja, mivel azokat partikularitás jellemezte és többségében nem voltak alkalmasak a gyors beavatkozásra, az intézmények kritikus funkciói folytonosságának fenntartására és a pénzügyi stabilitás megőrzésére sem. Az Országgyűlés 2014 júliusában elfogadta a 2014. évi XXXVII. törvényt, amely időpont beleesik az irányelv által implementálásra meghatározott időintervallumban,¹⁴ és az abban foglalt követelményeket kielégítve.

2.1 A megelőzés és a felkészülés szakasza

A bankszanálásnak három - véleményem szerint tökéletesen kiformált és jól elkülöníthető - szakasza van: a megelőzés, a korai beavatkozás és a bankszanálás. Ezen szerkezeti egységben bemutatásra kerülnek a különböző szakaszokra vonatkozó szabályok és az egyes szakaszokban közreműködő szervek tevékenységei, feladatai. Választ kaphatunk arra a kutatási kérdésre, hogy a magyar jogszabály mennyire implementálta pontosan az európai uniós irányelvet és mely intézményeknek lett meghatározó szerepe a megelőzés, a korai beavatkozás és a bankszanálás folyamatában.

Ebben a szakaszban a törvény célja, hogy az intézmény pénzügyi helyzetének romlása esetén már rendelkezésre álljanak a megfelelő tervek és stratégiák annak reparálásának elősegítése végett. A pénzügyi intézményeknek helyreállítási tervet kell készíteniük az Európai Bankhatóság (EBH) iránymutatásai szerint (2015. július 3-ig), amelyben meghatározzák a szükséges lépéseket arra az esetre, ha az intézmény ilyen problémával szembesül.

Az intézmény által elkészített tervet a felügyeleti hatóságnak kell jóváhagynia.¹⁵ A helyreállítási tervben nem irányozható elő rendkívüli állami támogatások igénybevétele, tehát az állam pénzügyi segítségnyújtás lehetőségét figyelmen kívül hagyva kell megtervezni az esetőleg es helyreállítást.¹⁶

¹⁴ 2015 januárjáig kell az irányelvet implementálni.

¹⁵ Ha a Hatóságok tervezés során szanalási akadályokat tárnak fel, felszólíthatják az intézményt, hogy jogi vagy működési szerkezetét módosítsa, annak érdekében, hogy úgy alkalmazza a szanalási eszközöket, hogy az ne veszélyeztesse a pénzügyi stabilitást és ne okozzon költséget az adófizetőknek.

¹⁶ https://felugyelet.mnb.hu/data/cms2347849/hitint_120427_szakalgy.pdf (2014.10.24)

Magyarország vonatkozásában a helyreállítási tervre vonatkozó szabályokat nem a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvény tartalmazza, hanem a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény. Az utóbbi törvény szerint azon intézményeknek kell helyreállítási tervet készíteni, amelyekre az összevont alapú felügyelet nem terjed ki, vagy azon intézményeknek, amelyek a csoportszintű helyreállítási terv felülvizsgálata alapján erre külön kötelezettek. A helyreállítási tervet a hitelintézet vezető testülete hagyja jóvá, majd benyújtják a Felügyeleti Hatóságnak. A hatóság megvizsgálja, hogy a terv tartalmazza-e a törvényben felsorolt minimum követelményeket, ha ez megvalósul és a terv elfogadható, akkor jóváhagyja azt.¹⁷

Végül pedig a törvény lehetőséget nyújt arra, hogy a különböző pénzügyi csoportok csoporton belüli támogatási megállapodást kössenek. Így az adott csoportban lévő intézmények, ha valamelyik tagjuk pénzügyi nehézségekkel küzd, támogatást nyújthatnak neki. Ilyen támogatás lehet többek között a kölcsön és a garanciavállalás.¹⁸

2.1.1 Szanálási terv

Az irányelv rendelkezése szerint a Szanálási Hatóság készíti el a szanálási tervet az illetékes hatóságokkal történt konzultációt követően.¹⁹ A Szanálási Hatóság, az irányelvben előírt követelmények szerint köteles a terv előkészítése során azonosítani a szanálhatóság előtt álló lényeges akadályokat, és lehetőségeket kidolgozni ezen akadályok kezelésére. A Szanálási terv azonban nem számolhat rendkívüli állami pénzügyi támogatással, központi banki likviditási támogatással, valamint nem szokásos feltételű biztosítékkal, illetve időtartamra és kamatozási feltételre vonatkozó központi banki likviditási támogatással. A szanálási tervnek különböző lehetőségeket kell meghatároznia az irányelvben meghatározott eszközök és hatáskörök adott intézményre való alkalmazására vonatkozóan, majd számszerűsítve fel kell sorolnia, hogy milyen követelményeket írhat elő.²⁰

Ha ezt a magyar megoldásra vetítjük rá, majdnem teljesen egyező képet kapunk. A helyreállítási és szanálási tervre vonatkozó magyar megoldás esetén, az előbbinél az

¹⁷ 2013. évi CCXXXVII. törvény 114. §

¹⁸ Bizottsági Szolgálati Munkadokumentum, amely a Bizottság közleményét kíséri (Brüsszel, 20.10.2009)

¹⁹ „A szanálási terv egy olyan részletes stratégia és útmutató, melynek segítségével az érintett szanálási hatóság képes a válságba jutott intézmény helyzetét úgy kezelni, hogy az ne jelentsen veszélyt a pénzügyi stabilitásra, és ne igényelje közpénz bevonását a válsághelyzet kezelésébe. A szanálási tervet a szanálási hatóságok – a felügyeleti hatóságok bevonásával – készítik, az érintett intézményektől kapott információk alapján.”
https://felugyelet.mnb.hu/data/cms2392607/modszertani_utmutato_helyreallitasi_terv.pdf (2014.11.25.)

²⁰ 2014/59/EU irányelv 3. szakasz

intézménynek és a felügyeleti hatóságnak (MNB), van nagy szerepe, addig az utóbbinál a szanálási hatóságnak (MNB).

A 2004. évi XXXVII. törvény alapján Magyarország vonatkozásában a következő folyamat zajlik le a bankszanálási terv elfogadását illetően. A Szanálási Hatóság meghatározza azon intézmények körét, amelyekkel kapcsolatban szanálási tervet készít (egyedi vagy csoportos, ha összevont felügyelet alá tartoznak), majd tájékoztatja ezen intézmények listájáról azt a minisztert, amely a pénz-tőke-biztosítási piacért felelős. A magyar törvény első melléklete tartalmazza azokat a minimum követelményeket, amelyeket a tervnek (mind az egyedi, mind a csoportszintű szanálási tervnek) minimálisan tartalmaznia kell. A szanálási tervben (Szanálási Hatóság Felügyelettel egyeztetve), megtalálhatóak a Felügyelet által alkalmazható lehetséges, és kivételes intézkedéseket, amelyet az intézménnyel szemben alkalmazhat, valamint azon szanálási intézkedéseket, amelyeket az MNB (mint szanálási hatóság) tehet az intézménnyel szemben a szanálási célok elérése végett.²¹

2.2 Korai beavatkozás

A korai beavatkozás²² a felügyeleti eszközök korai alkalmazását jelenti, akkor, amikor egy intézmény nem teljesíti, vagy valószínűleg meg fogja sérteni azon előírásokat, amelyek a tőkekövetelményekre vonatkoznak.²³ A intézmény felügyeletét végző szerv döntést hoz, amely következtében az adott intézménynek teljesítenie kell a helyreállítási tervben foglaltakat, vagy ha abban előre nem várt helyzettel szembesülne, módosítsa, aktualizálja a tervet. Ebben a szakaszban nagy szerepe van például az intézmény vezető testülete által kidolgozott intézkedési tervnek, az intézmény részvényesi közgyűlésének összehívásának, a szanálási terv aktualizálásához vagy a szanálás előkészítéséhez szükséges információk a szanálási hatóságnak való elküldésének.

Az Európai Bankhatóság 2015. július 3-ig iránymutatásokat dolgoz ki azzal kapcsolatban, hogy milyen feltételek teljesülése esetén kell ezen intézkedéseket alkalmazni.²⁴ A felügyeletet végző szerv rendkívüli ügyvezetőt is kinevezhet a pénzügyi intézményhez, a prudens és helyes üzletvitel helyreállítása végett.²⁵

²¹ 2014. évi XXXVII. törvény 4. §

²² Banki felügyelet korai kiigazító intézkedései, amelynek célja a bankok szabálytalanságainak kijavítása.

²³ Kisgergely Kornél: A bankunió és a hazai pénzügyi szabályozás aktuális kérdései

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Emhaw6qei0cJ:www.treasuryclub.hu/contentfiles/treasuryclub/content/dok%2520konf%25202013%2520nov/c7679744-27c3-4d50-8905-ce996621b5a4/kisgergely-kornel.ppt+&cd=1&hl=hu&ct=clnk&gl=hu> (2014. 10. 24)

²⁴ 2014/59/EU irányelv 27. cikk

²⁵ Bizottsági Szolgálati Munkadokumentum, amely a Bizottság közleményét kíséri (Brüsszel, 20.10.2009)

2.3 Bankszanálás

Ha olyan helyzet alakul ki, amelyben már nem lehet megakadályozni, hogy a bank csődbe jusson, vagy valószínűsíteni lehet, hogy csődbe fog jutni, dönteni kell a bank szanálásáról. A Szanálási hatóság határozza az eljárás megindításáról, eljárási cselekményekről és a finanszírozásról.²⁶

2.3.1 Szanálási célok

A szanálási célok a 2014/59 irányelvben és a 2014. évi XXXVII. törvényben többnyire megegyeznek. Mind a két jogszabály fontosnak tartja a kritikus funkció folytonosságának biztosítását, az ügyfelek pénzeszközeinek és vagyonának védelmét, a közpénzek védelmét, illetve a pénzügyi stabilitására gyakorolt káros hatások kiküszöbölését. A magyar jogszabályban első helyen a közpénzek védelme szerepel, amely jól mutatja, hogy egy tagállam számára gazdasága megóvása a legfontosabb, míg az Európai Unió jogszabályban a kritikus funkciók folytonosságának biztosítása élvez prioritást. Az irányelvben a betétesek, és a befektetők védelme szerepel, így a személyek biztonságát helyezve a középpontba, addig a 2014. évi törvény a betétek, és befektetések (, mint tárgyak) védelmét említi.

A magyar jogszabály még külön célként említi a befektetők és betétesek bizalmának fenntartását is.²⁷ Tehát a fent említett célokból láthatjuk, hogy az Európai Unió nem tekinti elsődlegesnek sem az intézmény megmentését, sem pedig megszüntetését, mivel a célja a biztosított betétesek minél hatékonyabb védelme, a piaci funkciók működtetése, és a pénzügyi stabilitás fenntartása.

²⁶ Kisgergely Kornél i.m.

²⁷ 2014/59/ EU irányelv 31. cikk, 2014. évi XXXVII. törvény 16. §

2.3.2 Szanálási feltételek

Egy bank megmentését véleményem szerint korlátok közé kell szorítani. Abban az esetben, ha nem lennének szanálási feltételek, a bank meggondolatlanul gazdálkodna, és felelőtlenül végezné tevékenységét, gondolva a közös Szanálási Alap forrásaira. Továbbá a Szanálási Alap forrásainak a bank megmentésére való fordítása csak egy végső megoldás kell, hogy legyen, ha már más eszköz nem áll rendelkezésre.

Ennek érdekében az irányelv három konjunktív feltétel teljesülését írja elő. Fontosnak tartja, hogy egy intézmény csődhelyzetét vagy annak valószínűségét a szanálási hatóság az illetékes hatóságokkal együttműködve állapítsa meg. Második feltételként említi, hogy magánszektorbeli vagy felügyeleti intézkedéssel az intézmény csődjének elkerülése ne legyen lehetséges (releváns körülmények figyelembe vételével). Végül pedig elengedhetetlennek tartja, hogy a szanálásra közérdek miatt legyen szükség.²⁸

A magyar jogszabály is e három feltétel meglétét tartja fontosnak.

2.3.3 A szanálás általános elvei

Az irányelv a szanálási folyamat számos fontos elvét fogalmazza meg, amelyeket nélkülözhetetlennek tart a bankmentés során. Véleményem szerint ezek az alapvető elvek konzekvensen levezethetők a hitelintézeti tevékenységekből.

Ezek az általános elvek az alábbiak:

Az irányelv meghatározza a veszteségviselés sorrendjét, abban az esetben, ha egy intézmény szanálására kerül a sor. Ez a rendes fizetéseképtelenségi eljárásban alkalmazott sorrendnek felel meg, azaz először annak tulajdonosai, majd hitelezői viselik a felmerült veszteségeket.

További szabály a szanálás során, hogy annak ellenére, hogy az intézmény vezető testületét, és felső vezetését leváltják, (kivéve, ha megtartásuk szükséges a szanálási célok elérése érdekében) azok kötelesek megadni minden szükséges támogatást a szanálási célok elérése végett.

Az irányelv fontosnak tartja továbbá az olyan természetes és jogi személyek számonkérhetőségét, akik tagállami joguk szerint a polgári és a büntetőjog alapján, illetve a csődért viselt felelősségük alapján is felelősek.

Megjelenik az egyenlő bánásmód követelménye is, amikor az irányelv úgy fogalmaz, hogy ugyanazon osztályba tartozó hitelezők azonos elbánásban részesülnek, (kivéve, ha az irányelv

²⁸ A szanálási intézkedés akkor szolgálja a közérdeket, ha az szükséges egy vagy több szanálási intézkedés megvalósításához és azokkal arányos, továbbá az intézmény rendes fizetéseképtelenségi eljárás keretében történő felszámolása révén ezek a szanálási célok nem valósulnának meg ugyanolyan mértékben.

másként nem rendelkezik), illetve egy hitelező sem szenvedhet nagyobb veszteséget, mint amennyit rendes fizetéseképtelenségi eljárásban szenvedett volna.

Szanálás során érvényesíteni kell még a biztosított betétek teljes körű védelmét és azt, hogy az irányelvben meghatározott biztosítékokkal együtt hozzák meg a szanálási intézkedéseket.²⁹

A magyar jogszabályban nem szerepel az irányelvben szereplő pontok közül, az, hogy a vezető testület és felső vezetés köteles megadni minden szükséges támogatást a szanálási célok eléréséhez, a természetes és a jogi személyek számonkérhetőségének lehetősége és a biztosított betétek teljes körű védelme sem. Viszont a magyar jogszabályban külön pont az, hogy „a szanálás alatt álló intézmény fizetéseképtelenségének vagy várható fizetéseképtelenségének okait fel kell tárni” és a magyar törvény szerint nem csak a hitelező nem viselhet annál nagyobb veszteséget, mint amelyet akkor viselt volna, ha az intézményt felszámolják, hanem a tulajdonos sem.

2.3.4 Szanálási eszközök

A szanálási eszközök között van nevesítve az *üzletértékesítési eszköz*, amely alkalmazása esetén a csődbe jutott bankot vagy annak egy részét a hatóságok eladják egy másik banknak.³⁰ Ebben az esetben nincs szükség a részvényesek hozzájárulására, továbbá a gondoskodni kell arról, hogy a bankot vagy annak részét lehető legmagasabb áron adják el, nyílt, átlátható és diszkriminációtól mentes eljárás útján.³¹ A 2014. évi XXXVII. törvényben ez vagyonértékesítésként szerepel.

Abban az esetben, ha a Felügyelet (MNB) tájékoztatja a szanálási hatóságot, hogy az általa alkalmazott intézkedés és kivételes intézkedés ellenére, továbbra is fennállnak ezen eszköz alkalmazásának feltételei, a szanálási hatóság kötelezheti az intézményt vevő felkutatására.³²

Az *áthidaló intézmény*t, mint másik szanálási eszközt hídbanknak is nevezik. Alkalmazása során megkülönböztetünk egy „jó” és egy „rossz” bankot. Ebben az esetben a bank jó eszközeit és létfontosságú funkcióit leválasztják a „jó” bankhoz csatolják (állami tulajdonú bankhoz), majd később eladják, míg a rossz bankot rendes fizetéseképtelenségi eljárással felszámolják.³³

²⁹ 2014/59/EU irányelv 34. cikk

³⁰ Kisgergely Kornél i.m.

³¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0196+0+DOC+XML+V0//HU> (2014. 09. 21)

³² 2004. évi XXVII. törvény 36. §

³³ Kisgergely Kornél i.m

Magyarországon a Magyar Nemzeti Bank, szanálási hatóságként eljárva jogosult az áthidaló intézményre ruházni tagsági részesedést, a szanálás alatt álló intézmény eszközeit, forrását, jogait, valamint kötelezettségeit.³⁴

Az *eszközkelkülönítés* csak egy másik eszközzel együtt alkalmazható, az intézmény jogosulatlan versenyelőnyének elkerülése végett. Ebben az esetben a bank rossz eszközeit egy eszközkezelő társaságra ruházza át a Szanálási Hatóság. Magyarországon az MNB teszi ezt szanálási feladatkörében eljárva hatósági határozattal. Ezzel a szanálási eszközzel tehát, hogy az alulteljesítő vagy értékvesztett eszközöket egy különálló gazdasági egységhez csatolják.³⁵

A *hitelezői feltőkésítésre* („bailin”) két módon kerülhet sor, vagy a részvényesek kizorításával vagy tőkéjük felhígításával.³⁶ Az eszköz célja, hogy ne csak a hitelintézetek és befektetési vállalkozások részvényesei viseljék a veszteségeket, hanem a hitelezők is, illetve, hogy az adófizetők minél kevésbé terheljék azokat. Az intézmény reparálása céljából a hitelintézetek és befektetési vállalkozások hitelezőinek tőkéi leírhatóak vagy saját tőkévé alakíthatóak.³⁷ A hitelezői feltőkésítés kiterjed a teljes kötelezettségállományra, azonban mind az irányelv, mind pedig a magyar törvény meghatározza a kivételeket a bail-in hatálya alól, illetve meghatározzák a feltőkésítés összegének meghatározására vonatkozó szabályokat is.³⁸

Elemzésem során arra a megállapításra jutottam, hogy a magyar törvény szinte minden tekintetben megfelel a szanálási irányelvnek, amit annak ellenére sikerült megvalósítania, hogy azt, a legkorábban implementáló országok között ültette át a magyar jogrendbe.

³⁴ 2004. évi XXVII. törvény 44. §

³⁵ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0196+0+DOC+XML+V0//HU> (2014. 09. 21)

³⁶ Kisgergely Kornél i.m.³⁷ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0196+0+DOC+XML+V0//HU> (2014. 09.

21) ³⁸ http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/szakmai_cikkek/a-bankrendszer-jovoje/Gyura_Gabor_A_szanalas_mint_uj_alternativa.pdf (2014.10.27)

3. A hazai intézményrendszer és azok funkcióinak változása

Az előző fejezetben leírtakat az eljárásban részt vevő, szanálási eszközöket alkalmazó hatóságok bemutatásával folytatom. Vizsgálatom középpontjában, így először a Magyar Nemzeti Bank, illetve annak funkcióinak megváltozása, azok szélesedése és az azokkal kapcsolatban felvetődő kérdések állnak. Majd dolgozatomat olyan, általam fontosnak tartott intézményekkel folytatom, amelyekben a Magyar Nemzeti Bank meghatározó befolyással rendelkezik, így a következőkben a Szanálási Kollégiumra és a MNB új felszámolócégére térek ki. A fejezet utolsó részében pedig a Szanálási Alap és, annak OBA-val való kapcsolatával foglalkozom, amely alap létrehozására az irányelvben meghatározott követelmények teljesítése végett volt szükség.

Legelőször a Magyar Nemzeti Bankot vizsgálom az új hatáskörei, különösen a szanálási irányelvben ráruházott szanálási hatáskör tükrében. Véleményem szerint ezzel kapcsolatban számos kérdés merül fel, amelyek egy részét dolgozatomban is fontosnak tartom közelebbről elemezni, annak érdekében, hogy rávilágítsak az összefüggésekre, a rendszer koherenciájára vagy esetleges inkoherenciájára. Fontos kérdés véleményem szerint, hogy nincs e már így is sok teher és felelősség a MNB-on, továbbá, hogy nem veszélyezteti e az új hatáskör a központi bank monetáris politika terén betöltött funkciójának függetlenségét. A fejezetet ezen kérdések vizsgálatával, elemzésével és az ezekhez kapcsolódó álláspontom kifejtésével kezdem.

3.1 Az MNB az új hatáskörök tükrében

Az Európai Unió több tagállamában a válságot megelőzően nem volt megfelelő a pénzügyi felügyelet szabályozása, sem tagállami, sem uniós kormányzati szinten. A válságot követően erősödött az igény a felügyeleti elégtelenségek kezelésére. Uniós szinten felállították a makroprudenciális és a mikroprudenciális felügyeletet ellátó szerveket, így az Európai Rendszerkockázati Testületet, valamint a mikroprudenenciális felügyeletért felelős Európai Bankhatóságot, Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóságot, illetve az Európai Értékpapír-piaci Hatóságot. A későbbiekben láthatjuk majd, hogy igen hamar rájöttek, hogy a Rendszerkockázati Testület által végzett koordináció nem elég az európai pénzügyi piac töredezettségének elkerüléséhez, melynek következménye lesz az, hogy a Bizottság 2012-ben javaslatot tesz közzé a Bankunió létrehozása végett.³⁹

³⁹http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_3.2.5.pdf(2014.11.19)

Tagállami szinten a válságot megelőzően egyes országokban a pénzügyi felügyeleti funkciókat és a monetáris politikához kapcsolódó hatásköröket külön intézményi keretek között látták el, más országokban integrálták ezt a két funkciót, és szélesebb hatáskörrel ruházták fel a jegybankot. Az előzőre példa Korea, és Egyesült Királyság(1997), Ausztrália, és Japán (1998), Belgium (2004) és Svájc (2009), míg az utóbbit olyan tagállamok valósították meg leginkább, akik szerettek volna csatlakozni az euró-övezethez, és mivel a csatlakozást követően megszűnik a monetáris politikai alapfunkciójuk, a felügyelet átadása se jelentsen dilemmát (Írország, Hollandia stb.).⁴⁰

1. ábra: A válság előtt, néhány meghatározó ország megoldása a felügyeleti hatáskör ellátására

Jegybank a felügyeleti hatóság		Nem a jegybank látja el a felügyeletet	
<i>Kizárólag a jegybank látja el</i>	<i>Partikuláris</i>	<i>Egységes</i>	<i>Partikuláris</i>
Olaszország	Portugália	Dánia	Finnország
Németország	Hollandia	Anglia	Franciaország
Írország	Görögország	Svédország	
Belgium	Spanyolország	Ausztria	
		Luxemburg	

Forrás: <http://www.bankszovetseg.hu/wp-content/uploads/2012/10/032Sipos.pdf> (2014. 11. 19)

Több tagállamban sem voltak azonban megfelelőek a pénzügyi rendszer felügyeletére vonatkozó szabályozások és kialakult gyakorlatok, amelyre a válságot követően az államok is ráébredtek. Ennek hatására több tagállam törvényhozása szembesült azzal a dilemmával, hogy integrált vagy elkülönült modell lenne hatékonyabb a felügyeleti feladatok ellátására. Ennek eredményeképpen egy igen sokszínű és változatos rendszer jött létre.

A tagállamok többsége az integrált modellt választotta, ami a pénzügyi felügyelet megerősítését és a felügyelet jegybank alá integrálását jelentette, így immáron az összevont modellt választó országokban a jegybank felel a rendszerszintű kockázatok mérsékléséért és kezeléséért a pénzügyi rendszerben.⁴¹ Ezenfelül pedig fontos volt, hogy megteremtsék az összhangot a mikro-és makroprudenciális felügyelet között.⁴² Ezt a megoldást választották

⁴⁰, <http://econ.core.hu/file/download/vesz2011/kozpontibankok.pdf> (2014.09.20)

⁴¹ Amikor integrálták a felügyeletet a Magyar Nemzeti Bankba példaként a Bank of England és az EKB javaslata szolgált.

⁴² http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Sajtoszoba/vitaanyagok/Felugyelet_HU.pdf(2014. 20. 27)

többek között például az írek, belgák, és a brittek, illetve a francia felügyeleti reform is ennek vetette alá magát.⁴³ Az Összevont modellen belül is alakultak ki különböző változatok. A leggyakoribb altípus vizsgálataim szerint az volt, hogy egyes országok, akik a felügyeletet integrálták a jegybank alá, az értékpapír-felügyelet és a fogyasztóvédelem (mikroprudenciális felügyeleten belül találhatók) elkülönülten működését valósították meg.⁴⁴

Az elkülönült modell kevesebb ország választotta, köztük például Lengyelország. Vizsgálataim alapján arra az álláspontra jutottam, hogy az az ország, amely a válság előtt az elkülönült modellt alkalmazta, azok többségében az integrált modellre váltottak (pl.:írek), akik pedig az integrált modellt valósították meg, többségében maradtak e megoldás mellett (de voltak kivételek is pl.:Lengyelország.).

A makroprudenciális politika több szinten működik. Van egy globális politikai szint, amelyet különböző nemzetközi szervezetek alkotnak, majd az ezek által meghatározott kereteken belül működik az Európai Rendszerkockázati testület és a nemzeti hatóságok. 2013. július 1.-ig hatályba kellett lépnie azon tagállami intézkedéseknek, amelyek meghatározzák, hogy mely nemzeti hatóság látja el a makroprudenciális feladatokat tagállami szinten, ki lesz felelős ezek felügyeletért.⁴⁵

Magyarországon 2011-ben négy makroprudenciális eszközt a Magyar Nemzeti Bankra testáltak.⁴⁶ A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény alapján létrejött Magyarországon a Pénzügyi Stabilitási Tanács (az MNB döntéshozó szerve), amely feladata többek között a mikro-és makroprudenciális felügyelet közötti összhang megteremtése, valamint ebben az évben történt meg a felügyeleti feladatok integrálása is a MNB alá, amellyel Magyarország az összevont modellt alkalmazó államok csoportjába került.⁴⁷

Összességében az a véleményem, hogy több előnye, mint hátránya van ennek a megoldásnak. Jóllehet egy bonyolult rendszerről van szó, és fokozottabban ügyelni kell a MNB függetlenségének érvényesülésére, de ez a beolvasás egyszerűbbé tette a jegybank és a felügyelet közötti együttműködés megteremtését, a jegybank erős függetlensége által erősödik

⁴³ http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Sajtoszoba/vitaanyagok/Felugyelet_HU.pdf (2014. 11. 19)

⁴⁴ <http://econ.core.hu/file/download/vesz2011/kozpontibankok.pdf> (2014. 11. 19)

⁴⁵ <http://econ.core.hu/file/download/vesz2011/kozpontibankok.pdf> (2014.09.20)

⁴⁶ Az MNB elnöke felhatalmazást kapott, hogy rendeletben szabályozzon négy területet: a túlzott hitelkiáramlást megakadályozó előírásokat, a rendszerszintű likviditási kockázatok felépülését megakadályozó likviditási követelményeket, az anticiklikustőkepuffer időzítésének, felépítésének és működésének feltételeit, és a rendszerszinten jelentős intézmények csődvalószínűségét csökkentő többletkövetelményeket (2011. évi CCVIII. törvény 65. § (1) bekezdés).

⁴⁷ https://felugyelet.mnb.hu/data/cms2347847/hitint_120427_makro_seregdi.pdf (2014. 10. 24)

⁴⁷ http://www.mnb.hu/Penzugyi_stabilitas/megalakult-az-mnb-penzugyi-stabilitasi-tanacs (2014. 10. 24)

a felügyeleti hatáskör, illetve ez a rendszer költséghatékonyabb, mint elődje mivel egy intézmény látja el a két feladatot.⁴⁸

A továbbiakban a központi bank új hatáskörei közül a dolgozat témájához kapcsolódó szanálási hatáskörökre térek ki részletesebben.

A válságot megelőzően, ha egy bank fizetőképtelenné vált, vagy lefolytatták a csődeljárást, vagy a tagállam dönthetett úgy, hogy közpénzből, azaz többnyire adókból megmenti a bankot.

A kormányok kénytelenek voltak e két lehetőség közül választani, ha meg akarták őrizni a pénzügyi rendszer stabilitását és akadályozni azt, hogy a számlatulajdonosok millióit veszteség érje.⁴⁹

A válság kezdetekor egyedül az Egyesült Államokban állt rendelkezésre a szanálási lehetősége, de ott is csak a kis betétgyűjtő hitelintézetek vonatkozásában. Európában viszont más volt a helyzet, mivel ezen a kontinensen a szanálás fogalma szinte teljesen ismeretlen volt, többek között azért, mert itt koncentráltabban működtek a bankok és kevesebbszer került sor megrendülésükre. Természetesen Európában is megfigyelhetők voltak a bankok válságai, csődjei azonban ezeket állami eszközökkel oldották meg (pl.: államosítással).⁵⁰

A válságot követően azonban tekintettel több tagállamban egyszerre jelenlévő (nemzetközi) bankcsoportokra 2014-ben realizálódik az az igény, hogy az Európai Unióban harmonizált módon, közös eszköztárat alkalmazva, egységes keretszabályok szerint működjenek a nemzeti szanálási rendszerek. Így született meg a 2014/59/EU-es Európai Unió irányelv, amely meghatározott rendelkezései alapján minden tagállam kijelölhet bankszanálási hatóságként egy közigazgatási szervet, vagy olyan szervet, amely közigazgatási hatáskörrel van felruházva.⁵¹ Hazánkban a 2014. évi XXXVII. törvény a Magyar Nemzeti Bankot ruházta fel szanálási hatáskörrel.⁵² Ennek több előnye is van, többek között az, hogy az MNB felügyeleti és pénzügyi stabilitási feladatköreihez jól illeszkedik a szanálási funkció, illetve, hogy a szanálási tevékenység ellátásához a felügyeleti és makroprudenciális szerepkörben az MNB által összegyűjtött információk már rendelkezésre állnak. Azonban hátránya is van annak, az új feladatkör ellátásának, így többek között az, hogy a MNB-nek már így is sok feladata van,

⁴⁸ http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Sajtoszoba/vitaanyagok/Felugyelet_HU.pdf (2014. 20. 27)

⁴⁹ http://ec.europa.eu/news/economy/120606_hu.htm (2014. 10. 26)

⁵⁰ http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/szakmai_cikkek/a-bankrendszer-jovaloje/Gyura_Gabor_A_szanalas_mint_uj_alternativa.pdf (2014. 11. 25)

⁵¹ 2014/59/EU irányelv 15. cikk

⁵² 2014. évi XXXVII. törvény

és ezen új hatáskört csak megfelelően kiépített garanciák mellett láthatja el, illetve felmerülhet a jegybanki függetlenség sérelmének a kockázata is.

Az MNB 2015-től látja el a szanalási feladatkört. Az Európai Unió több tagállamában, mint például Németországban, Belgiumban vagy Franciaországban is létezik már egy ilyen bankszanálási keretrendszer.⁵³

A MNB felügyeleti és szanalási hatáskörének összehasonlítása során az alábbi következtetéseket vonom le. A felügyelet esetén az MNB nem gyakorol tulajdonosi jogokat az intézmény fölött, míg szanalás esetén, azt garanciák mellett megteszi.⁵⁴ Felügyelet esetén, ha a válságkezelés nem eredményes az intézmény engedélyét visszavonják és felszámolják, anélkül, hogy a kritikus funkciókat tovább vinnék, addig szanalás esetén lehetőség van a kritikus funkciók továbbvitelére is.

3.1.1 Megmarad-e a jegybank függetlensége?

A jegybankok felügyeleti hatáskörrel való felruházása mellett szól, hogy a jelentős szakmai potenciállal rendelkező központi bankok azáltal, hogy új feladatokat látnak el, azok vitele hatékonyabbá teheti a monetáris politikai döntéseket is. Viszont az is megállapítható, hogy míg a monetáris hatóságnak a monetáris politikához kapcsolódó hatásköreit függetlenül kell gyakorolnia, addig a pénzpiacok prudenciális felügyelete a kormányzat felhatalmazásán alapszik és függ attól. Mivel a prudenciális felügyeletnek együttműködnie kell a kormányokkal és más intézményekkel, ezért biztosítékokra van szükség, melyek elválasztják ezen hatáskört a jegybankok más hatásköreitől. A felügyeleti és a monetáris politikai funkciók egy intézmény keretében való ellátásának a kockázata éppen abban rejlik, hogy ezen hatáskörök elválasztására nem építenek ki megfelelő garanciákat.

A jegybank függetlenségét biztosítja, hogy a kormányok nem utasíthatják őket a monetáris politikával kapcsolatban (pl.: konkrét kamatdöntést illetően), továbbá, hogy megfelelő pénzügyi forrásokat biztosítanak feladatai ellátására. Azonban, ahogy az előző fejezetben kifejtettem a makroprudenciális politika megosztott a jegybank és a kormány között, de a hatáskör megosztás szabályai, és garanciái egyes törvények szintjén (pl.: fogyasztóvédelemről szóló törvény), az EKB véleménye szerint nem megfelelően meghatározottak.⁵⁵ Fontos továbbá azt is biztosítani, hogy a jegybanki felügyeleti funkciók ellátása során ne cél, hanem

⁵³ http://english.mnb.hu/Root/MNB/Penzugyi_stabilitas/szanalas/kerdesek-es-valaszok(2014. 10. 27)

⁵⁴ http://english.mnb.hu/Root/MNB/Penzugyi_stabilitas/szanalas/kerdesek-es-valaszok(2014. 10. 27)

⁵⁵ https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/hu_con_2013_71_f_sign.pdf(2014. 11. 19)

alapfeltétel legyen a függetlenség megvalósulása, annak érdekében, hogy a pénzügyi szektor biztonságosan tudjon működni.

A továbbiakban a függetlenség témakörét a szanálási hatáskör tekintetében vizsgálom meg közelebbről, tekintve, hogy ez adja dolgozatom egyik legvitatottabb részét.

A jegybankokra felügyeleti feladatokon felül (2013), szanálási hatásköröket (2014) is ruháztak. Amikor a MNB felügyeleti, majd szanálási feladatkört is kapott, kérdésessé vált, hogy ez nem jár-e függetlensége egy részének feladásával. Ezzel kapcsolatos dilemmákat és kételyeket az alábbiakban veszem elemzés alá.

A MNB függetlenségéről abban az esetben beszélhetünk, ha a monetáris politika vitelében semmilyen bankon kívüli személy vagy testület nem befolyásolja, így saját döntései alapján működhet, és nem kell más intézmény utasításait figyelembe vennie.⁵⁶

A központi bank függetlensége nagyon fontos, mivel egy szakmai intézmény alkalmasabb a monetáris politika vitelére, mint egy politikai.

Egyes osztályozások szerint megkülönböztethetünk jogi és tényleges függetlenséget, míg az előbbi szerint akkor valósul meg a függetlenség, ha a jogszabály azt garantálja, szavatolja (pl.: 5 évre nevezik ki a jegybankelnököt), az utóbbi pedig annak tényleges megvalósulást követeli meg.

Más csoportosítás szerint a jegybanki függetlenségnek négy típusát különböztethetjük meg, azaz az intézményi, személyi, pénzügyi és a funkcionális függetlenséget. Intézményi függetlenség azt jelenti, hogy a jegybank utasítására, döntései végrehajtásának megakadályozására, valamint annak késleltetésére nincs kompetenciája más szervnek. A személyi önállóság tartalma szerint, a jegybanki döntéshozók kinevezése, valamint elmozdítása tekintetében nincs mód befolyásolásra. A jegybank nem nyújthat folyószámlahitelt vagy bármilyen más hitelt az államnak, mert ebben az esetben ki lenne téve a kormány által meghatározott fiskális politikának, többek között ez a szabály biztosítja a gazdasági függetlenségét.⁵⁷

Dolgozatom szempontjából a magyar jegybank funkcionális függetlensége vet fel kérdéseket.

Ebből a szempontból fontos és garanciális, hogy a jegybank feladatai olyan módon és szinten legyenek meghatározva, hogy az állam ne tudja azt megváltoztatni, szűkíteni abban az esetben, ha az számára nem megfelelő.

⁵⁶ Kovácsné Sipos Ágnes (2014): A jegybanki függetlenség fejlődéstörténetének vizsgálata. Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó, Budapest, 30. o.

⁵⁷ Várnay Ernő-Papp Mónika (2010): Az Európai Unió joga, Budapest, Complex Kiadó, 161-163. o.

A funkcionális függetlenség szempontjából fontos, hogy a célok, amelyek a törvényben rögzítettek, milyen kapcsolatban vannak egymással és a végső céllal. A Magyar Nemzeti Banknak különböző célokat kell elérnie. De a kérdés az, hogy mi van abban az esetben, ha ezek a célok ütköznek. Fontos az is, hogy a mindenkori kormány mennyire tud beleszólni a monetáris politika vitelébe. A monetáris politikát a jegybank alakítja, akinek a felügyeleti hatáskört nézve együtt kell működnie a kormánnyal.⁵⁸ Itt felvetődik a kérdés, hogy a hatáskörök megosztását szabályok lefektetésének hiányában, ez a helyzet nem biztosít e nagyobb beleszólást a kormányzat számára az MNB ügyeinek vitelébe.

Álláspontom szerint, tehát a felügyeleti hatáskör MNB-re testálása függetlenségi kérdéseket vet fel. A makroprudenciális politikát és a makroprudenciális felügyelet vitelét a 2013 évi törvény a MNB hatáskörébe sorolja, azonban a kormány hatáskörébe sorol egyes kérdésköröket a makroprudenciális politikával kapcsolatban. Ezek a hatáskörök a mai napig nincsenek a 2013-as törvényben meghatározottak szerint jól láthatóan elkülönítve. Az EKB véleménye az, hogy ezen hatásköröket jól láthatóan szét kellene választani és további makroprudenciális feladatokat átengedni a MNB-nek.⁵⁹

A felügyeleti hatáskör integrálását követően 2014-ben az MNB-t a szanálási irányelvben biztosított mozgástér kihasználásával szanálási feladatkörben való eljárásra is felhatalmazták.

Az EKB szerint az MNB szanálási hatóságként való kinevezése összeegyeztethető annak a pénzügyi stabilitás területén betöltött szerepével. Nem befolyásolják a monetáris politikai feladatok ellátását, és nem csökkentik az arra, rendelkezésre álló forrásokat. EKB javaslata szerint továbbra is biztosítani kell a különböző hatáskörök számára a megfelelő forrásokat és döntésteret, hogy feladatait megfelelően el tudja látni.⁶⁰ A szanálásról szóló irányelv lehetővé teszi azt, hogy egy hatóság lássa el a szanálási és a felügyeleti feladatokat is, azonban ehhez szükséges az is, hogy a nemzeti törvények biztosítsák ezt megfelelő szabályokkal, garanciákkal.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a monetáris politikához kapcsolódó hatáskörök tekintetében a MNB-nek függetlennek kell maradnia, azonban a többletfunkciókkal felruházott jegybank az új funkcióit tekintve már nem tud független maradni a kormánnytól.

⁵⁸ A Magyar Nemzeti Bank Pénzpolitikai Főosztályának munkatársai: Monetáris politika Magyarországon (2000) http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Monetaris_politika/mnbhu_eszkoztar/mnbhu_eszkoztar_tanulmanyok/mnbhu_Kezikonyvek/monetaris_politika_magyarorszagon_2000.pdf (2014.10.27)

⁵⁹ https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/hu_con_2013_71_f_sign.pdf (2014. 11.19)

⁶⁰ EKB véleménye (2014. augusztus 6.) a hitelintézetek és befektetési vállalkozások szanálásáról 3.old (CON/2014/62)

Mindkét hatáskör MNB által való ellátása Magyarország tekintetében rendkívül új, és példa nélküli. Álláspontom szerint a jövő titka az, hogy az új hatáskörei ellátása mellett meg tudja e majd őrizni függetlenségét, illetve hitelességét. Véleményem szerint ehhez azonban erősebb garanciák lefektetésére lenne szükség, illetve az is nélkülözhetetlen lenne, hogy a központi bank a rá nehezedő terhek, és felelősség ellenére feladatait jogszabályoknak megfelelően el tudja, és el kívánja látni. Ha ezek a követelmények megvalósulnak, akkor álláspontom szerint a jegybank megfelelően tudja majd abszolválni a jogszabályok által ráruházott hatásköröket.

3.2 Szanálási kollégium

A MNB hatáskörei az előző részben kifejtettek alapján 2014-ben szanálási feladatokkal bővültek. Ezt a feladatkört azonban nem kizárólagosan látja el, mert előfordulhatnak olyan esetek, amikor más határon túli hatóság(okkal)al együtt kell működnie vagy más külföldi hatóság döntését kötelező érvényűnek kell elfogadnia. Ezeket a megoldásokat véleményem szerint az ésszerűség és a konfliktusok elkerülésének érdeke alakította ki. Az alábbiakban ismertetem a felmerült problémákat és azoknak a magyar jogszabályban lefektetett megoldásait.

A határokon átnyúló (EU-n belül) tevékenységet végző intézetek eredményes szanálásához szükséges az, hogy az illetékes hatóságok és a szanálási hatóságok felügyeleti és szanálási kollégiumokban együttműködjenek.⁶¹ Ezen kollégiumok létrehozásához szükséges a szanálási hatóságok, illetékes minisztériumok, központi bankok, az EBH (tanácsadó), valamint a betétbiztosítási rendszerek közreműködése. Előfordulhat az is, hogy harmadik országbeli szanálási hatóságokat hívnak meg a szanálási kollégiumba, ha ezekben az országokban valamely uniós tagállamban székhellyel rendelkező intézménynek jelentős leányvállalata vagy fióktelepe van.⁶²

Következtetésem az, hogy a hazai székhelyű bankok fölött, mint például az OTP, FHB vagy takarékszövetkezetek nagyobb befolyása lesz az MNB-nek, mint a külföldi székhelyű bankok esetén. Ha egy intézmény külföldi székhelyű, de Magyarországon is van leányvállalata vagy fióktelepe, akkor szanálási kollégiumot kell létrehozni. A MNB csak akkor lesz vezetője a kollégiumnak, ha az intézmény székhelye Magyarországon van.

Nem uniós országokban székhellyel rendelkező intézmény esetén főszabály az, hogy az adott harmadik ország szanálási hatósága folytatja le a szanálást.⁶³ Azonban, ha Magyarországon is

⁶¹ Szanálási kollégiumot nem szükséges létrehozni az olyan csoportszintű szanálási hatóságoknak, amelyek már olyan funkciókkal rendelkeznek, mint az említett kollégium és az irányelvben meghatározott feltételeknek megfelelnek.

⁶² 2014/59/EU irányelv 81.cikk

⁶³ Több harmadik ország rendelkezik szanálási keretrendszerrel pl.: USA, Japán

van jelentős fióktelepe, leányvállalata és még legalább egy európai uniós tagállamban is, akkor európai kollégium jön létre, amelyben az MNB is részt vesz.⁶⁴

Ha egy harmadik országbeli székhellyel rendelkező intézménynek leányvállalata vagy fióktelepe van Magyarországon, de másik tagállamban nincs, az MNB elismeri a harmadik országban lefolytatott szanálási eljárást a magyarországi szervre is.⁶⁵ Azonban a törvényben felsorolt esetekben az MNB-nek lehetősége van arra, hogy az ott meghatározott feltételek teljesülése esetén hazai jog alapján szanálja az intézményt, még akkor is, ha már korábban vagy a hazai eljárással egyidejűleg a harmadik országban elkezdődött az érintett intézmény szanálása.⁶⁶

A Szanálási kollégium intézménye olyan helyzetekre kínál megoldásokat, amelyek a mindennapi életben gyakran előfordulnak, tekintve, hogy a legtöbb pénzügyi intézmény határokon túllépve végzi tevékenységét. A törvényben meghatározott esetek többségében a MNB részt vehet Magyarország területén székhellyel, fiókteleppel vagy leányvállalattal rendelkező intézmény szanálási eljárásában, azonban a törvény azt a helyzetet is szabályozza, amikor a jegybanknak el kell fogadnia a harmadik országban meghozott döntéseket. Ezzel kapcsolatban pedig arra a következtetésre jutottam, hogy a szanálási kollégium intézménye kielégítő módon megteremti az együttműködés jogi kereteit a tagállamok szanálási hatóságai között.

3.3 Az MNB „felszámolócége”

Ebben részben a vizsgálatom középpontjában az a külön alapító okirattal, szervezettel, és pénzügyi forrással rendelkező társaság áll, amely a MNB felügyeleti hatásköre ellátásának keretében szükségessé váló felszámolással, végelszámolással, illetve felügyeleti biztos kirendelésével kapcsolatos közhasznú feladatokat ellátja.

2013-ig amíg PSZÁF végezte a pénzügyi intézmények felügyeletét, addig a fent említett intézmény pozícióját a Hitelintézeti Felszámoló Közhasznú Társaság (alapító okiratának keltezése: 1997. február 28.) töltötte be, azonban 2013-ban a PSZÁF-ot integrálták MNB-be, amely állapot a társaság szabályozását illetően is változásokat tett szükségessé. A reformokat nélkülözhetetlenné tette még a 2014 szeptemberében az Európai Parlament és a Tanács által

⁶⁴ 2014. évi XXXVII. törvény 29.§

⁶⁵ http://www.mnb.hu/Penzugyi_stabilitas/szanas/kerdesek-es-valaszok(2014. 10. 27)

⁶⁶ 2014. évi XXXVII. törvény 123.§

elfogadott, a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról szóló 2014/59/EU irányelvnek és a 2013 március 15-én hatályba lépett Ptk.⁶⁷ szabályainak való megfelelés.⁶⁸

A Hitelintézeti Felszámoló Közhasznú Társaság 2014 előtt a PSZÁF kezelésében és a Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. tulajdonában volt. Ez a szervezet látta el 1998 óta a felügyelettel kapcsolatos végrehajtási feladatokat, majd 2011-ben jogköre bővült, amikor bevezetésre került a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezet kategória is, amely intézmény a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény által eszközölt változások következtében jött létre.

2012-ben azonban az előző évhez képest jogköre szűkült, mivel a stratégiailag kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezet csőd és felszámolási eljárásával kapcsolatos feladatok kikerülnek a társaság hatásköre alól és a 341/2012. (XII. 5.) Kormányrendelet a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot jelöli ki csődeljárásában és felszámolási eljárásában vagyonfelügyelőként, ideiglenes vagyonfelügyelőként, rendkívüli vagyonfelügyelőként, illetve felszámolóként. 2013. január végéig kapott határidőt a közhasznú társaság az előtte folyamatban lévő eljárások e szerv részére történő átadására.

2014 a változások éve, mind a társaságok formáját, feladatait, mind pedig a tulajdonjogok reformját illetően. Ebben az évben a Hitelintézeti Felszámoló Közhasznú Társaság neve

Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságra változott, formája pedig közhasznú társaság helyett nonprofit korlátolt felelősségű társaság lett. Tulajdonosi jogokat a MNB szerezte meg (korábban MNV. Zrt), akinek ebből származó részesedése eredménytartaléka részét képezi.⁶⁹ A társaság felügyeletéért a szanálási főosztály felelős, amely három az alapító által öt évre kinevezett tagból áll.⁷⁰ A feladata a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvényben meghatározott szerint a pénzügyi szervezetek felszámolása, végelszámolása, továbbá kockázati tőkealap megszüntetése, illetve ez a társaság jogosult kirendelni a pénzügyi felügyeleti biztost is.⁷¹ Ezeket a tevékenységeket a 2011. évi törvényben a közhasznú társaságokra vonatkozó rendelkezések alapján látja el.

⁶⁷ 2013. évi CLXXVII. törvény 12.§ (1) bek.

⁶⁸ http://www.mnb.hu/Sajtoszoba/mnbhu_pressreleases/mnbhu_pressreleases_2014/mnbhu_sajto_140910 (2014.10.24)

⁶⁹ 2013. évi CXXXIX. törvény 183/D.§

⁷⁰ <http://www.psfh.hu/magunkrol.html> (2014.10.28)

⁷¹ 2013. évi CXXXIX. törvény 39.§ (1) bek., 79.§

A fent említett feladatokon kívül közhasznú tevékenységként ellát még könyvvizsgálói, számviteli, adószakértői feladatokat, illetve gazdasági-vállalkozási tevékenységeket is végezhet, azonban ezt csak az elsődleges feladatok veszélyeztetése nélkül teheti.⁷² 2015-től pedig ez a társaság lesz jogosult a szanálási biztos kiküldésére is.

2. ábra: Felszámolási, végelszámolási, felügyeleti biztos tevékenységek megoszlása 2014-ben

Felszámolás	Végelszámolás	Felügyeleti biztos
AIM Általános Biztosító Zrt.	Aktív Hitel Pénzügyi Szolgáltató Zrt.	ALBA Takarékszövetkezet,
Aurum Önszegélyező Pénztár	APSUS Pénzügyi Zrt.	Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezet
BUDA FAKTOR Zrt.	Magnetissimo Pénzügyi Zrt.	Széchenyi István Hitelszövetkezet
Credit Service Pénzügyi Szolgáltató Zrt.	CRIF Zrt.	Széchenyi Kereskedelmi Bank Zrt.
Kelet-Kredit Pénzügyi és Befektetési Zrt.	FortisLease Hungaria Eszközfinanszírozási Pénzügyi és Hitelezési Zrt.	Széchenyi Lízing Pénzügyi Szolgáltató Zrt.
Magyar Ingatlanhitel Pénzügyi Zrt.	Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet	
Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezet	FortisLease Hungaria Gépjárműfinanszírozási Pénzügyi és Hitelezési Zrt.,	
Quality Financial (Mo.) Pénzügyi Szolgáltató Zrt.		
SILVER-CREDIT Ingatlan Hitel ZRt.		
PREVENCIÓN Egészségpénztár SILVER-CREDIT Ingatlan Hitel ZRt.		

Forrás: www.fokirendszer.hu

A Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság formája és elnevezése megmaradt, azonban a 46/2014. (XI.19) NFM rendelet módosítása alapján a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességének gyakorlója 2018. december 31-ig a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium.⁷⁴ Erre

⁷² http://www.psfh.hu/Szabalyzatok/psfn_AO_140902.pdf(2014. 11.20)

⁷³ https://fokirendszer.hu/pages/publicprojectlisthfn.aspx?d=felszamolas_hfn2(2014.11.20)

⁷⁴ Ez a rendelet az egyes gazdasági társaságok felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét gyakorló szervezet kijelöléséről szóló 77/2012. (XII. 22.) NFM rendeletet módosította.

felhatalmazást az állami vagyonról szóló törvény meghatározott pontjai adnak.⁷⁵ Ez a társaság tehát maradt az állam tulajdonában, megőrizve pozícióját nemzeti felszámolóként.

Véleményem szerint annak ellenére, hogy egyes esetekben nem a MNB hatáskörébe tartoznak a felügyeleti feladatok végrehajtásával kapcsolatos teendők, a jegybank pozíciója tovább erősödött, hisz tulajdonosi jogot szerzett egy meghatározó feladatokat ellátó társaság fölött, amely miatt álláspontom szerint, méltán nevezi a köznyelv „szuperhatóságnak”.

3.4. A Szanálási Alap

A Szanálási Alap 2014. július 21-én hatályba lépett szanálási törvénnyel jött létre. Ehhez az alaphoz minden olyan intézménynek csatlakoznia kell, amelyikre a szanálási törvény hatálya kiterjed. Az alap célja, hogy ne az adófizetők, hanem a bankok és pénzügyi vállalkozások finanszírozzák válságba jutásuk eredményeképpen felmerült költségeket. A hitelintézetek és a befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról szóló 2014/59/EU irányelv szerint az alap feltöltési szintjének a biztosított betétek minimum 1%-át (ez a feltöltési szint, amelynél a tagállamok magasabb szintet is meghatározhatnak) kell elérnie egy tíz éves átmeneti időszak alatt, de természetesen az alapba utána is kell befizetéseket teljesíteni.

Az Alap forrását elsősorban a tagok által fizetett csatlakozási díj, rendkívüli és rendszeres éves befizetés és az alap által felvett kölcsön és kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír adja. Kölcsönt hitelintézettől vagy más jogi személytől vehet fel, azonban a MNB-től nem. A csatlakozási díjat, minden hitelintézetnek és befektetési vállalkozásnak meg kell fizetnie, amely a jegyzett tőkéjük 0,05%-ának felel meg, és amelyet két részletben kellett átutalniuk az Alap számlájára (jegyzett tőke: 0,01%-ot 2014. szeptember 4-ig; 0,04%-ot 2014. október 20-ig).⁷⁶ A rendszeres éves befizetést negyedévente kell teljesíteni, amely a fix alapdíjből és a kockázat alapú változó díjből áll. Ennek mértékére a magyar törvény irányadó, amely azt tartalmazza, hogy azt az alap igazgatótanácsa határozza meg, a MNB előterjesztése alapján. Ha az előzetesen befizetett összeg nem elegendő a szanálási célok finanszírozására, akkor rendkívüli befizetés rendelhető el. A források fennmaradó részét az egyéb bevételek adják, például ilyen hozam, hogy az alap céljai elérése érdekében kötvényt bocsáthat ki.⁷⁷

⁷⁵ 2007. évi CVI. törvény 3.§ (2a) bekezdés b) pontja

⁷⁶ <http://www.oba.hu/hu/sajto/102-a-szanalasi-alap-megkezdte-mkoedeset>(2014.11.24)

⁷⁷ http://english.mnb.hu/Root/MNB/Penzugyi_stabilitas/szanalas/kerdesek-es-valaszok(2014.10.24)

Az alap irányító testületének, az igazgatótanácsnak, amely operatív feladatokat lát el, tagjai között szerepel a nemzetgazdasági miniszter, a Magyar Nemzeti Bank elnöke által kijelölt két tag, végül az Országos Betétbiztosítási Alap mindenkor ügyvezető igazgatója.⁷⁸ Az alap jogi személy, melynek székhelye Budapesten van. Fiskális semlegesség elvén működik, tehát függetlennek kell lennie az államtól, ennek érdekében az állam által szanálási célokra átmenetileg rendelkezésre bocsátott forrásokat, tíz éven belül vissza kell fizetni.⁷⁹

3.5 Az OBA és a Szanálási Alap

A betétek biztonságát szolgáló szabályozások a XIX. században alakultak ki a gazdaság rohamos fejlődését követni nem tudó bankok és azok válságaival összefüggésben. A betétbiztosítási rendszerek pedig az első világháborút követő nagy világválság eredményeként alakultak ki.⁸⁰ Hazánkban a betétek védelmét szolgáló Országos Betétbiztosítási Alap 1993-ban jött létre. Az alap célja, hogy 20 munkanapon belül maximum 100 ezer euróig kártalanítsa a betéteseket, ha egy hitelintézet fizetéseképtelenné válik.

A magyar Szanálási Alap 2014-ben jött létre és célja, egy hitelintézet vagy befektetési vállalkozás fizetéseképtelenné válásának költségeit ne az állam, hanem a hitelintézetek viseljék.⁸¹ Tehát míg az OBA betéteseket védi, addig a szanálási Alap a hitelintézetekre koncentrál. A két intézmény közös vonása, hogy a hitelintézeteknek az OBA-ba és ezenfelül a Szanálási Alapba is díjat kell fizetniük.

A betétbiztosítók a szanálásban való szerepeikkel kapcsolatban 2013. október 4-én egy európai uniós válságkezelési munkacsoport tartott megbeszélést az OBA-nál.⁸² A tanácskozás eredményeképpen létrejövő hatályos szabályozás szerint a betétbiztosítási alap is részt vehet a szanálás finanszírozásában, egyidejűleg, összesen legfeljebb a kártalanítási kötelezettségének hatálya alá tartozó betétállomány 0,4 százalékáig, ha a szanálás alatt álló hitelintézetnél az MNB intézkedése folyamatosan biztosítja a betétekhez való hozzáférést (abszolút határ). Az OBA hozzájárulása azonban egy adott intézmény esetén azon veszteség összegével (relatív határ) egyezik meg, amelyet akkor kellett volna fizetnie, ha felszámolják az intézményt és az OBA kártalanítási kifizetésre lett volna kötelezett (a 100 ezer euró alatti biztosított betétek

⁷⁸ <http://www.oba.hu/hu/sajto/102-a-szanalasi-alap-megkezdte-mkoedeset>(2014.10.22)

⁷⁹ 2014. évi XXXVII. törvény 128.§

⁸⁰ Jánossy Dániel et. al. (2003): Az első tíz év, 1993-2003. Budapest, 9.o.

⁸¹ <http://www.oba.hu/hu/betetvedelem>(2014. 10. 22)

⁸² A megbeszélésen német, francia, luxemburgi, horvát, bolgár és magyar betétbiztosítási intézmények szakértői vettek részt. A munkacsoportot a Francia Betétbiztosítási és Bankszanálási Alap elnöke, Thierry Dissaux vezette.

után). Ha az OBA hozzájárulása mégis ennél magasabb lenne, a többletet a Szanálási Alapnak utólag késedelmi kamattal növelve meg kell térítenie.⁸³

Az OBA operatív feladatait az igazgatótanács látja el.⁸⁴ Az OBA ügyvezető igazgatója tagja a Szanálási Alap igazgatótanácsának is. Valamint az OBA igazgatótanácsában szemben a Szanálási Alap igazgatóságával vannak piaci szereplők is.

Nem akadály az sem, hogy a szanálási alap könyvvizsgálója olyan személy legyen, aki egyben az OBA könyvvizsgálója is. Az Alap önálló munkaszervezettel nem rendelkezik, az operatív feladatokat sajátjától elkülönítetten az OBA munkaszervezete látja el, az OBA ügyvezető igazgatójának irányításával.⁸⁵

3.5.1 OBA általi kifizetések árnyoldala

Az OBA 20 munkanapon belül 100 ezer euróig kártalanítja a betéteseket. Az OBA először is azt mérlegeli, hogy az intézmény valamely felügyeleti intézkedéssel megmenthető e vagy sem, majd összehasonlítja e két megoldás hosszútávú pénzügyi hatásait is.⁸⁶ Neki az a legelőnyösebb, ha nem kerül sor a kártalanításra, mivel az jelentős kieséssel jár. A betéteseknek előny, ha nem kerül sor az OBA általi kifizetésekre, mivel megmarad a bankszámlájuk és minimális veszteséggel az élő bankkapcsolatuk (továbbá azoknak is, akik 100 ezer eurónál többet érő betéttel rendelkeznek).

Továbbá a Szanálási Alap létrejötté adófizetőknek is előnyös, mivel az adójukat nem költik a bankok megmentésére, ha ez meg is történik az alapból ezt visszafizetik. A bankoknak is praktikusabb, hisz a drága bankmentések, amelyeket eddig közpénzből finanszíroztak hosszabb távon negatívan hatott rájuk. Az OBA-nak pedig azért előnyös, mert ő a hitelintézetek pénzéből gazdálkodik.⁸⁷

⁸³ 2014/59/EU irányelv 71, 72. cikk

⁸⁴ <http://www.oba.hu/hu/betetvedelem/kartalanitas-menete> (2014. 10. 22)

⁸⁵ http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/szakmai_cikkek/a-bankrendszer-jovoje/Szakmai_cikk_Komar_Andras_A%20szanalas%20finanszirozasa.pdf (2014. 10. 24)

⁸⁶ JánossyDániel-Garbainé.Kovács Katalin-Gulácsi Ferenc-MágerAndrea-Molnár Éva: Az első tíz és 1993-2003, Akadémia Kiadó, Budapest, 45-46. oldal

⁸⁷ http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/szakmai_cikkek/a-bankrendszer-jovoje/Gyura_Gabor_A_szanalas_mint_uj_alternativa.pdf (2014. 10. 24)